

**ФОРМАЛЬНО-ГРАМАТИЧНІ ТА СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНІ
ОСОБЛИВОСТІ НЕФІНІТНИХ ФОРМ ДІЄСЛОВА У ФРАНЦУЗЬКІЙ ТА
УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ**

У статті здійснено зіставний аналіз формально-граматичних та семантико-синтаксичних характеристик неособових форм дієслова як одиниць вторинної предикації у французькій та українській мовах, виявлено їх конвергентні та дивергентні ознаки. Було досліджено функціонування даних форм у художніх текстах.

Ключові слова: *вторинна предикація, неособові форми дієслова, формально-граматичні ознаки, синтаксична функція.*

В статье проведен сравнительный анализ формально-грамматических и семантико-синтаксических характеристик неличных форм глагола как единиц вторичной предикации во французском и украинском языках, выявлены их конвергентные и дивергентные признаки. Исследовано функционирование данных форм в художественных текстах.

Ключевые слова: *вторичная предикация, неличные формы глагола, формально-грамматические свойства, синтаксическая функция.*

The article deals with the comparative analysis of formal grammatical and semantico-syntactic characteristics of non-finite forms of the verb as units of the secondary predication in the French and Ukrainian languages, reveals their convergent and divergent features. The functioning of the present forms in literary texts has been studied.

Keywords: *secondary predication, non-finite forms of the verb, formal grammatical characteristics, syntactic function.*

Речення як багатоаспектна синтаксична одиниця виявляє семантичні, формальні та комунікативні ознаки та характеризується як «комунікативно-предикативна одиниця» [20, 166]. Категорія предикативності відіграє першорядну роль у розмежуванні «формальної і семантично-синтаксичної елементарності (первинна предикація) та неелементарності (вторинна предикація) простого речення» [12, 110].

Вторинна предикація є універсальною синтаксичною категорією, проте засоби її формального вираження у різних мовах відрізняються. Так, в українській мові вторинна предикація виражається конструкціями з однорідними головними членами речення; пояснювально-уточнювальними зворотами; напівпредикативними конструкціями, до яких відносяться вербоїди: імена дії, дієприкметники, дієприслівники, інфінітив; вокативними конструкціями; детермінантними поширювачами у вигляді прийменниково-іменникових конструкцій; означальними, об'єктними або обставинними поширювачами інфінітивного типу; членами речення, що виражені девербативами; означальними та обставинними поширювачами; відокремленими зворотами [11; 12; 36, 405; 37, 401]. У французькій мові корпус вторинних предикатів складають інфінітивні, дієприкметникові, дієприслівникові звороти; конструкції з процесно-кваліфікативним предикатом (дієслівно-іменний присудок); абсолютні номінативні або нефінітні конструкції; іменники з прийменником або без прийменника або зі сполучником *comme*; прийменники; прислівники [21; 2].

Для сучасного етапу розвитку лінгвістики **актуальним** є вивчення різноманітних мовних явищ на основі зіставного аналізу різноструктурних мов з метою виявлення їх спільних рис та специфічних особливостей. Зіставлення нефінітних форм дієслова проводилося на матеріалі різних мов [1; 9; 24; 25; 28]. Проте, французькі та українські нефінітні форми дієслова у зіставному аспекті ще не були об'єктом спеціального аналізу, що визначає **новизну** нашого дослідження.

Метою нашого дослідження є зіставний аналіз морфологічних,

синтаксичних та функціональних характеристик нефінітних форм дієслова як одиниць вторинної предикації у французькій та українській мовах.

Поставлена мета передбачає розв'язання таких **завдань**:

- внутрішньомовний аналіз формально-граматичних та семантико-синтаксичних характеристик нефінітних форм дієслова французької та української мов;
- виявлення конвергентних та дивергентних ознак досліджуваних форм у двох мовах;
- зіставний аналіз функціонування нефінітних форм дієслова у франкомовних та україномовних художніх текстах.

Об'єктом вивчення є нефінітні форми дієслова як одиниці вторинної предикації. **Предмет** дослідження становлять формально-граматичні та семантико-синтаксичні характеристики нефінітних форм дієслова у французькій та українській мовах.

Вторинні синтаксеми подібні скороченим реченням: вони характеризуються семантико-синтаксичним походженням від складного речення, виражають додаткове значення атрибутивності, часу, причини, мети, допустовості [19]. Це одиниці згорнутої, «редукованої», «часткової» [33, 43], «другорядної» [14, 192], «потенційної» [16], «залежної» [24, 87] предикації, або «напівпредикативності» [5, 273].

Другорядній предикативності властиві три основні характеристики: наявність предикативного зв'язку без дієслівного маркера, синтаксична інтеграція в основну предикацію і периферійна позиція щодо семантичної структури (*structure argumentale*) пропозиції [22, 11; 25; 31, 8]. Враховуючи те, що модально-часове категоріальне значення, вираження особи та співвіднесеність до дійсності у напівпредикативних структурах встановлюється по відношенню до первинного предиката, речення із вторинними предикатами є поліпропозиційними, де один предикат має «власну суб'єктно-підметову валентність», а другий предикат «граматично зорієнтований на підмет першої валентності», що формує

«моносуб'єктні поліпредикативні конструкції» [2, 43; 3, 23; 5, 273; 14, 191; 22, 11; 24, 87; 30, 126].

Основною функцією одиниць вторинної предикації вважається ускладнення простого двоскладного елементарного речення, вираження додаткового значення атрибутивності, часу, причини, мети, допустовості [19], і це за рахунок процесів синтаксичної та мовної компресії та редукції шляхом трансформації складнопідрядних речень. У простому ускладненому реченні вторинні предикати є еквівалентами аналітичних морфем-слів, які у складному реченні «виконують роль предиката предикатів і оформляють синтаксичні зв'язки й семантико-синтаксичні відношення між відповідними частинами речення» [19].

Здатність неособових форм дієслова, залишаючись дієслівними формами, поєднувати в собі формально-граматичні та семантико-синтаксичні ознаки іменних частин мови (для інфінітива та дієприкметника) та прислівника для українського дієприслівника та французького герундія, та виконувати функцію «другорядних залежних присудків» [8, 222; 24, 86; 26, 39] визначає їх первинні та вторинні синтаксичні функції. Серед первинних виділяють їх функцію трансформів підрядних частин складнопідрядних речень, що передбачає перехід дієслівного речення у категорію іменника, прикметника чи прислівника, зберігаючи тип семантико-синтаксичних відносин між пропозиціями складного речення – з'ясувальні, обставинні й означальні [7; 37, 401]. Вторинною їх функцією є функція присудка, тобто самотійне вираження предикації.

Дієслівно-прикметникова природа дієприкметників характеризує їх як «предикативно-атрибутивні означення» [36, 405], власне-дієслівні категорії стану та часу яких трансформуються в категорії станової та часової відносності ознаки предмета. Дієприкметнику не властиві також дієслівні категорії способу та особи, проте він є носієм категорії виду, перехідності та відносної (віддієслівної) ознаки предмета, що реалізується через атрибутивні категорії роду та числа (за винятком незмінної форми французького дієприкметника теперішнього часу), а в українській мові ще й через категорію відмінка [4; 5; 7, 34; 8; 15, 13; 23; 27; 30;

35]. Особливістю французької мови є наявність складної форми дієприкметника, а також те, що ця неособова форма є формуючим компонентом аналітичних форм дієслова. Відмінною рисою української мови є те, що до складу дієприкметників входить також окрема група пасивних дієприкметників «присудкової форми» [6, 99], що перетворилися на невідмінювані форми на *-но* (*-ено*), *-то*, яким не властива атрибутивна функція і які функціонують лише у неозначено-особових чи безособових реченнях.

Первинною синтаксичною функцією дієприкметників є репрезентація дії як «атрибутивної ознаки субстанції» [5, 198], що реалізується через:

- невідокремлені одиничні дієприкметники та дієприкметникові сполучення у пре- та постпозиції до іменника, наприклад: *La seule personne pouvant interrompre le programme est la bénéficiaire* (44, 76) → *La seule personne qui pouvait interrompre le programme*. По інший бік від каміну – крісло, глибоке й помітно *продавлене* (38, 17) → *Крісло, яке було помітно продавлене*;

- відокремлені одиничні дієприкметники та дієприкметникові сполучення у пост- або препозиції щодо опорного іменника головної частини речення, які в українській мові вживаються у функції відокремленого означення, а у французькій мові – у функції обставинного означення із значенням способу дії, умови, причини, поступки, наприклад: *L'école, officiellement fermée, était transformée en colonie de vacances pour l'été* (45, 70) → *L'école était officiellement fermée. L'école était transformée en colonie de vacances pour l'été; Désirant que Rudy me prenne en pitié, je me composait la mine d'un enfant déçu* (45, 78) → *Comme je désirais que Rudy me prenne en pitié, je me composais la mine d'un enfant déçu*; *Майка ще тупцювала на порозі – ошелешена, пригнічена, а поштарка вже до справи взялася* (39, 15) → *Майка ще тупцювала на порозі – вона була (стояла, залишалася) ошелешеною, пригніченою*.

Український дієприкметник із значенням результативності стану у складі аналітичних дієслівних форм виконує вторинну синтаксичну функцію

самостійного вираження предикації, тоді як у французькій мові дієприкметник у складі складеного дієслівного чи дієслівно-іменного присудка виконує атрибутивну функцію. В українській мові аналітичні дієприкметникові форми складаються з пасивних дієприкметників у постпозиції до іменника або в препозиції, «якщо предикат виділено за допомогою логічного наголосу» [17, 149] та дієслівно-іменних присудків або подвійних (процесно-кваліфікативних) присудків із дієсловом-зв'язкою *бути* (яка може бути опущеною) чи формою дієслівних напівзв'язок, наприклад: *Поїду, – відказала сердито. – Мені ще в Капулетці, хай би вони були згоріли* (39, 16). Складовими французької аналітичної форми дієслова є неповнозначне дієслово, або так званий об'єктний предикатив, (*attribut de l'objet*) та дієприкметник: *Je gisais engourdi dans un fauteuil* (45, 17) → *Je gisais dans un fauteuil. J'étais engourdi*; *Vous imaginez les jurés du prix Goncourt faisant passer des analyses d'urine à Jean-Jacques Schuhl pour vérifier qu'il n'a pas écrit Ingrid Caven sous influence de substances prohibées ?* → *Vous imaginez les jurés du prix Goncourt qui font passer des analyses...* (41, 63).

Французький дієприкметник виражає також самостійну предикацію:

- у складі абсолютного дієприкметникового звороту, наприклад: *Aussitôt le nom prononcé, la voici, elle marche dans la rue de Paris* (43, 82) → *Dès que le nom est prononcé, la voici, elle marche dans la rue de Paris*;

- у реченнях, що «примикають до дієслівних і формують разом з ними свержфразову єдність» [5, 199]: *Tous arrêtés. Emmenés dans un camion. Je traînais dans les rues. Rescapé parce que j'étais en balade* (45, 75) → *Tous ont été arrêtés, emmenés dans un camion. J'ai été rescapé parce que j'étais en balade*;

- при еліпсисі службового дієслова, коли дієприкметник минулого часу замінює дієслівну форму [5, 199]: *Croisé Claire : grosse déconvenue* → *J'ai croisé Claire*. (41, 110).

В свою чергу, тільки предикативну функцію виконують характерні для української мови присудкові форми на *-но* (*-ено*), *-то*, у яких виразно

виявляються перфективність і безвідносність до діяча [6, 205], наприклад: *Безтурботна усмішка на рожевій мармизі, на кирпатому носі сяють веснянки: замовлення виконано!* (38, 10).

Слід зазначити, що внаслідок процесу субстантивації, дієприкметники втрачають дієслівне керування, дієслівні категорії часу, виду, стану та виступають у синтаксичних іменних функціях підмета або додатка, зберігаючи іменні граматичні категорії роду та числа, а український дієприкметник – і самотійність відмінка, наприклад: *А те **пропаще** лопату вхопило та трісь поштаркою по потилиці.* (39, 17); *Nous, plutôt que **des abandonnées**, nous nous sentions des princes* (45, 70) ; *Je crois que tout le monde en sortirait **gagnant** sur cette page* (41, 81).

Інфінітив має дієслівно-іменникове походження, виражає дію як процес, не вказуючи на реальність чи нереальність дії, не виражаючи модальних відносин [5, 385; 9, 115; 10, 69; 26, 3; 30, 370]. Якщо український інфінітив розподіляється на форми за видом і формує власне-зворотні, взаємно-зворотні та безоб'єктно-зворотні дієслова [4, 243], французький – за станом, маючи до того ж складну, надскладну, прономінальну та фактитивну форми. Французькій мові властивий також інфінітив минулого часу. До того ж, французький інфінітив є формотворчим компонентом іммедіатних часів.

Інфінітиву притаманні дієслівні категорії виду, стану, перехідності / неперехідності, проте, він позбавлений морфологічного вираження числа, абсолютного часу, способу, роду, особи (за винятком зворотних дієслів у французькій мові). Конструктивною особливістю інфінітива французької мови є те, що він характеризується вживанням із надлишковим прийменником (*de*, рідше *à*).

Щодо синтагматичних зв'язків, інфінітив як і дієслово «керує прямим додатком і формує словосполучення з якісним прислівником» [18, 36]. Незважаючи на те, що інфінітив пояснює дію безвідносно до дійсності, суб'єкта дії, числа, часу, семантично ознака, виражена ним, «сприймається у взаємозв'язку її з предметом чи особою» [10, 69], що пояснює іменні синтаксичні функції

інфінітива – «синтаксичного іменника» [13, 131] «дієслівного номінатива» [1, 10], «квазі-номінативної» форми [34, 3].

Первинною функцією інфінітива є вираження дії в найзагальнішій формі у функції підмета та предикатива, та позначення додаткової, супутньої дії із значенням мети, умови, обставини процесу, що передається основним предикатом [5, 195]. Вторинною функцією інфінітива є вираження основної дії в позиції незалежного інфінітива у функції предиката односкладних інфінітивних речень та в усіх сполученнях, де він є носієм основного семантичного значення, а особова форма дієслова позначає «додаткові характеристики дії» [5, 195]: у складі предикативного комплексу (складеного дієслівного присудка), у функції другорядних членів речення, зокрема в ад'єктивній та адвербіальній позиціях, у складі інфінітивно-безособових речень та аналітичної дієслівної форми. Вторинну функцію французькій інфінітив виконує також у ролі розповідного інфінітива (*infinitif de narration*).

Проте, незалежно від функцій інфінітива, інфінітивні конструкції є конденсерами підрядного речення. Так, спільною для французької та української мов є здатність інфінітива бути трансформом підрядного з'ясувального речення, наприклад: *Comptes-tu faire la navette ?* (44, 65) → *Comptes-tu que tu vas faire la navette ?*; *Головне – вміти його приготувати* (40, 34) → *Головне, щоб ви могли його приготувати.*

Відмінною рисою французької мови є те, що дериватами підрядного з'ясувального речення можуть бути:

- інфінітив минулого часу, наприклад: *Je suis certaine d'avoir aperçu ton secrétaire particulier* (44, 110) → *Je suis certaine que j'ai aperçu ton secrétaire particulier* та

- інфінітивний зворот (*la proposition infinitive*), до складу якого входить об'єктний інфінітив, суб'єкт якого співпадає з прямим додатком головного присудка, наприклад: *Le chauffeur eut à peine le temps de la voir courir vers le magasin de jouets* (44, 32) → *Le chauffeur eut à peine le temps de voir qu'elle courait*

vers le magasin de jouets.

Крім того, на відміну від українського французький інфінітив може виконувати функцію додатка до прикметника, наприклад: *Trop heureux de m'en tirer à si bon compte* → *Trop heureux que je m'en sois tiré à si bon compte* (43, 121).

Для інфінітива обох досліджуваних мов характерним є також вживання у функції деривата атрибутивного речення із значенням процесу як «позачасової ознаки субстанції» [13, 134], наприклад: *В акордеоністові юну Лідку приваблювала особлива манера триматися на сцені* (38, 105) → *Лідку приваблювала особлива манера. Яка манера? Це була манера триматися на сцені. Nous nous permettions ce luxe de ne pas vouloir manger* (42, 13) → *Quel luxe ? Le luxe quand on ne voulait pas manger* та у функції конденсера підрядної цільової частини із значенням мети, вживаним після дієслів руху або дієслів із значенням спрямування дії на предмет: *...Дідів син Віталя напився та причепився до Наді – дай грошей похмелитися* (39, 17) → *Дай грошей, аби (щоб) похмелитися; Pour fuir l'angoisse du célibataire au moment du réveillon, je pars pour le plus bel hôtel du monde...* (41, 92).

Особливістю функціонування інфінітива у французькій мові є його сполучуваність з простими та складеними прийменниками, широкий спектр лексичних значень яких розширює можливості його вживання як деривата підрядних обставинних речень часу, причини, наслідку, умови, допустовості, способу дії, наприклад: *Le dimanche, à moins de le tirer du lit pour le traîner à un brunch ou lui promettre des pancakes à la cannelle, il n'émergeait qu'au milieu de l'après-midi* (44, 39) → *Si on ne le tirait pas du lit, il n'émergeait qu'au milieu de l'après-midi. Après avoir consulté l'avancement de leurs travaux, elle décida d'activer la procédure d'urgence* (44, 40) → *Quand / lorsque / aussitôt qu'elle eut consulté l'avancement de leurs travaux, elle décida d'activer la procédure d'urgence; Cette robe te va à ravir* (44, 13).

Крім зв'язуючої функції та різноманітних лексичних значень, прийменники можуть виражати й значення виконання конкретної дії, яка має конкретний

суб'єкт дії, як, наприклад, прийменник *de* у складі конструкції історичного інфінітива, наприклад: *D'en parler maintenant me fait retrouver l'hypocrisie du visage, de l'air distrait de quelqu'un qui regarde ailleurs* (42, 67) → *Quand j'en parle, je retrouve l'hypocrisie du visage...*

Серед підрядних обставинних виокремлюються ті, в яких інфінітив у функції обставини способу дії виявляє подібність до герундія, тобто виражає дію, що здійснюється одночасно з дією головного предиката, наприклад: *Je serais déjà assis dans l'avion à emmerder les hôtes* (44, 85) → *Je serais assis dans l'avion en emmerdant les hôtes*; *Tu passeras tout ton mariage à guetter son arrivée* → *Tu passeras tout ton mariage en guettant son arrivée* (44, 65).

Окремо слід відзначити такі французькі інфінітивні конструкції, які можуть бути кондесерами різних форм складних речень. Так, інфінітив із прийменником *sans* може замінити обставинне речення способу дії, або герундій, який зазвичай не вживається у заперечній формі, або сурядні ряди присудків, наприклад: *Sans s'opposer à leur demande, elle leur ouvrit la porte* (45, 67) → *Elle ne s'opposa pas à leur demande et leur ouvrit la porte*.

Дієприслівник в українській мові та герундій у французькій розглядаються як форми дієслова та як прислівники дієслівного походження [4, 222; 8, 220; 23, 280]. Дієслівними ознаками дієприслівника і герундія є категорія виду, перехідності/неперехідності, стану, дієслівне керування, а від прислівника ці вербоїди успадкували залежність від дієслова-присудка та синтаксичну функцію обставини. Значення виду, яке підкреслює значення одночасності чи попередності основній дії, формально виражається у французького герундія відповідно простою чи складною формами, а в українського дієприслівника – через форми недоконаного або доконаного виду теперішнього чи минулого часу. Основним семантичним значенням дієприслівника і герундія є вираження додаткової дії, що у французькій конструкції може підкреслюватись прийменником *dès* та часткою *tout* (остання виражає також значення допустовості). Відмітимо, що, якщо французький герундій переважно має часове значення одночасності дії,

український дієприслівник здатен виражати попередність або наступність відносно основної дії. Вторинною функцією дієприслівника і герундія є вираження обставинного значення умови, причини, способу дії, часу, тощо. Крім того, герундій може вживатися й у напіваабсолютній конструкції, де суб'єкт дії є імпліцитним.

Визначення статусу герундія є одним з дискусійних питань граматики французької мови. Низка вчених [5; 23; 27; 29; 30; 34; 35] вважають герундій окремою дієслівною формою з огляду на наявність в нього формальної частки *en*, яка, на думку Т. Арнав'єля, є морфологічним вираженням виду [27, 44], а за А. Кунітою – «показником його функції» (*complémenteur, marqueur de fonction*) [29, 72], а також враховуючи те, що герундій може виконувати лише обставинну функцію, співвідноситься з підметом і за рідким винятком – з додатком і займає в основному постдієслівну позицію. На думку інших дослідників [28; 32], у французькій мові існує лише одна форма на *-ant* (з часткою *en* або без неї), що виконує атрибутивну або обставинну функції та є складовою дієслівної перифрази. Наявність чи відсутність частки *en* не впливає на семантику; вона залежить від граматичної структури речення, оскільки форма із *en* відноситься тільки до підмета [32].

Дієприслівник в українській мові та герундій у французькій є конденсерами сурядних рядів присудків та дериватами підрядної частини речення, що пов'язується з головною темпоральним значенням одночасності або різночасності, способу дії, причини, умови, мети, допустовості, наприклад: ...*І косилка закрутила своїми металевими зубами, **заковтуючи** в свою пащеку чергову порцію народного врожаю...* → *І косилка закрутила своїми металевими зубами, **неначе (і) заковтувала** в свою пащеку чергову порцію народного врожаю* (40, 76); *C'est moi qui suis trompé **en remplissant** la commande* → *C'est moi qui suis trompé **quand je remplissais** la commande* (44, 63) ; *Nous envisageons de nous marier, juste pour acheter un château et vivre chacun dans une aile **en ne communiquant** que par l'intermédiaire de nos valets de chambre extrêmement soumis* → *Nous envisageons*

de nous marier, juste pour acheter un château et vivre chacun dans une aile de sorte que nous ne communiquions que par l'intermédiaire de nos valets de chambre extrêmement soumis (41, 66).

Французькі вербоїди за кількістю морфологічних форм переважають українські неособові форми, що впливає на частотність їх вживання та різноманітність синтаксичних структур зокрема у художніх текстах. Цікавим є спостереження, що хоча нефінітні форми дієслова розглядаються як одиниці із потенційною предикативністю, у французькій мові вони тяжіють до самостійного вираження предикації, що проявляється у численних абсолютних конструкціях, еліпсисах службових дієслів, розповідних інфінітивах. Аналітизм французької мови сприяє поширенню нефінітних форм дієслова у літературній мові. Так, французькі інфінітив, дієприкметник та герундій вживаються не тільки як компоненти складеного дієслівного чи дієслівно-іменного присудка, або у безособовій чи аналітичній пасивній конструкціях, що характерно і для нефінітних форм української мови, але й у формуванні складних та іммедіатних часів.

Французькі нефінітні форми дієслова більше, ніж українські спрямовані на передачу додаткових семантичних обставинних значень, що проявляється у вживанні відокремленого дієприкметника у характерній для французької мови функції обставинного означення та прийменникового інфінітива, в якому прийменник за рахунок аналітизму французької мови є носієм семантичного значення.

Спільною синтаксичною рисою нефінітних форм дієслова французької та української мов є їх вживання у функції другорядних присудків. Основним предикативним значенням досліджуваних форм є мовленнєва та синтаксична редукція підрядних речень або сурядних рядів головних чи другорядних членів речення, а у французькій мові ще й складних часів з метою уникнути повторення особових займенників, зробити фразу більш легкою та сприятливою для розуміння.

Отже, зіставний аналіз французьких та українських нефінітних форм дієслова у формальному, семантичному та функціональному аспектах дозволив виявити їх конвергентні та дивергентні характеристики. Результати дослідження слугуватимуть лінгвістичною базою для перекладознавчих розвідок, зокрема, для систематизації французько-українських перекладацьких відповідників і виявлення закономірностей перекладацьких трансформацій при відтворенні французьких нефінітних форм українською мовою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белая Е., Сидорова М.Ю. Синтаксическая неоднозначность полипредикативных конструкций в русском языке (в сопоставлении с французским языком) / Е. Белая, М.Ю. Сидорова // Вестник Кемеровского государственного университета. – 2010. – № 4(44). – С. 161-166.
2. Ванчикова Е.А. Вторичная предикация во французском языке / Е.А. Ванчикова // Вестник Челябинского государственного университета. – 2010. – № 40. – С. 43-47 (Филология. Искусствоведение).
3. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови / І.Р. Вихованець. – К.: Наук. думка, 1992. – 256 с.
4. Вихованець І.Р. Теоретична морфологія української мови; Академічна граматика української мови / І.Р. Вихованець, К.Г. Городенська; За ред. І. Вихованця. – К.: Унів. вид-во «Пульсари», 2004. – 400 с.
5. Гак В.Г. Теоретическая грамматика французского языка / В.Г. Гак. – М.: Добросвет, 2000. – 832 с.
6. Гнатюк Г.М. Дієприкметник у сучасній українській літературній мові / Г.М. Гнатюк. – К.: Наукова думка, 1982. – 248 с.
7. Городенська К.Г. Дери́вація синтаксичних одиниць: монографія / К.Г. Городенська. – К.: Наук. думка, 1991. – 192 с.
8. Горпинич В.О. Морфологія української мови; Підручник для студентів вищих навчальних закладів / В.О. Горпинич. – К.: Академія, 2004. – 336 с.
9. Друзина Н.В. Основное и частное значения инфинитива во французском и русском языках // Н.В. Друзина // Вопросы романо-германского языкознания. – 1991. – Вып. 10. – С. 115–120.

10. Завальнюк Л. Інфінітив у формально-синтаксичній структурі простого речення / Л. Завальнюк // Наукові записки Вінницького педаг. ун-ту ім. М. Коцюбинського. – 2010. – № 12. – С. 69-73. – (Філологія).
11. Кульбабська О. В. Відокремлення як формальний засіб вираження вторинної предикації / О.В. Кульбабська // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2006. – Вип. 276-277. – С. 396-401 (Слов'янська філологія).
12. Кульбабська О.В. Вторинна предикація та засоби її вираження у простому реченні / О.В. Кульбабська // Вісник Житомирського держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2006. – № 27. – С. 108-111.
13. Кульбабська О.В. Інфінітив як засіб предикації у структурі простого речення / О.В. Кульбабська // Вісник Дніпропетр. ун-ту. – 2007. – № 4/2. – С. 129-135. – (Мовознавство).
14. Кульбабська О.В. Напівпредикативні конструкції як засіб компресії («згущення думки») / О.В. Кульбабська // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – 2011. – № 7. – С. 191-194. – (Проблеми граматики і лексикології української мови).
15. Кучеренко І.К. Теоретичні питання граматики української мови: Морфологія / І.К. Кучеренко. – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1961. – Ч. 1. – 172 с.
16. Литвинко Ф.М. Вторичная (потенциальная) предикативность результирующих трансформов предложений местоименно-соотносительного типа: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. филол. наук: специальность 10.02.01 “Русский язык” / Ф. М. Литвинко. – Минск, 1985. – 19 с.
17. Мединська Н.М. Дієприкметник у функції предиката / Н.М. Мединська // Studia Linguistica. – 2012. – № 6. – С. 146-152.
18. Мейеров В.Ф. Инфинитив, его семантика и структура. Науч. докл. высш. шк. / В.Ф. Мейеров // Филологические науки. – 1985. – № 3. – С. 36-43.
19. Мірченко М.В. Синтаксичні категорії речення: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня доктора філол. наук: спеціальність 10.02.01 “Українська мова” / М.В. Мірченко. – К.-Луцьк, 2002. – 36 с.
20. Морозова І.Б. Предикативность и предикация в когнитивно-коммуникативной парадигме / И.Б. Морозова // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. – 2011. – № 973. – С. 165-172 (Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов).

21. Никитина И.В. Структуры вторичной предикации в современном французском языке (внутренняя дистрибуция) / И.В. Никитина // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. – 2011. – № 2. – С. 55-59.
22. Предикативность и полипредикативность: Межвузовский сборник научных трудов. – Челябинск: ЧГУ, 1987. – 125 с.
23. Реферовская Е.А. Теоретическая грамматика французского языка / Е. А.Реферовская, А.К. Васильева. – М.: Просвещение, 1982. – 400 с.
24. Саурбаев Р.Ж. Полупредикативные конструкции в современном английском и татарском языках / Р.Ж. Саурбаев // Гуманитарные исследования. – 2010. – № 3. – С. 85-91.
25. Судорженко Г.П. Синтаксична деривація в іспанській мові: структурно-семантичний і комунікативно-функціональний аспекти: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд.. філол. наук: спеціальність 10.02.05 “Романські мови” / Г.П. Судорженко. – К, 2011. – 20 с.
26. Швець І.Р. Синтаксичні функції інфінітива в сучасній українській літературній мові / І.Р. Швець. – Одеса: Вид-во Одеського ун-ту, 1972. – 58 с.
27. Arnavielle T. Le participe, les formes en –ant: positions et propositions / Arnavielle T. // *Langages*, 37ème année. – 2003. – № 149. – P. 37-54.
28. De Carvalho P. «Gérondif», «participe présent» et «adjectif déverbal» en morphosyntaxe comparative / De Carvalho P. // *Langages*, 37ème année.– 2003. –№ 149. – P. 100-126.
29. Cunita A. Nouveaux regards sur le gérondif / Cunita A. // *Studii di Linguistica*. – 2011. –№ 1. – P. 65-83.
30. Grammaire Larousse du français contemporain. – P.: Librairie Larousse, 1978. – 494 p.
31. Havu E. La prédication seconde en français: essai de mise au point / Havu E., Pierrard M.// *Travaux de linguistique*. – 2008. – № 57. – P. 7-21.
32. Henrichsen A.-J. Quelques remarques sur l’emploi des formes verbales en –ant en français moderne // Henrichsen A.-J. // *Revue Romane*. – 1967. –№ 2. – P. 97-107.
33. Melis L: L’infinitif de narration comme prédication seconde / Melis L.// *Langue française*. – 2000. – № 127. – P. 36-48.
34. Torterat F. Infinitf et Gerondif / Torterat F. – Nice: IUFM, 2006. – 15 p.
35. Wagner R. L., Pinchon J. Grammaire du français classique et moderne / Robert Léon Wagner, Jacqueline Pinchon. – P.: Hachette supérieur, 1991. – 689 p.
36. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля – К, 2006. – 716 с.
37. Українська мова. Енциклопедія [редколегія: Русанівський В.Н., Тараненко О.О., Зяблюк М.П. та ін.]. – К.: Українська енциклопедія імені М.П. Бажана, 2004. – 824 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

38. Вдовиченко Г.К. Бора / Г.К. Вдовиченко. – Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. – 240 с.
39. Дашвар Л. На запах м'яса / Л. Дашвар. – Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2014. – 368 с.
40. Жадан С. Депеш мод / С. Жадан. – Харків: Фоліо, 2011. – 299 с.
41. Beigbeder F. L'Egoiste romantique / F. Beigbeder. – P. :Editions Grasset Fasquelle, 2005. – 381 p.
42. Duras M. L'amant / M. Duras. – P.: Les Editions de Minuit, 1984. – 143 p.
43. Gavalda A. Je l'aimais / A. Gavalda.– P.: Edition "J'ai lu", 2003. – 155 p.
44. Levy M. Toutes ces choses qu'on ne s'est pas dites / M. Levy. – P.: Editions Robert Laffont, S. A., 2008. – 340 p.
45. Schmitt E.-E. L'enfant de Noé / E.-E. Schmitt. – P.: Editions Albin Michel, 2004. – 143 p.